

СТАНОВИЩЕ

за

присъждане на ОНС „доктор“ по научна специалност 3.2 Психология
(психология на здравето)

на Ингрид Исинова

за дисертационен труд на тема

**„Креативност и смисъл в живота като фактори за здравословно
поведение и удовлетвореност в зряла възраст“**

Научен ръководител: проф. д-р Радка Масалджиева

Становище : доц. д-р Красимир Иванов.

В съвременната психологична и терапевтична практика се наблюдава през последните няколко десетилетия една тенденция – промяната на ролята на пациента от обект на терапевтично въздействие характерно за медицинския модел , в активно участващ в процеса на терапия през анализ и разбиране на случващото се с него.

Идеята за креативността е неотменна част от този процес,всяко препятствие в живота на отделния човек се явява стимул за активиране на адаптивния механизъм и респективно стратира креативността на индивида.Тази интересна тематика е положена в полето на психологията , философията и чисто медицинското познание и е разработена от докторорантката и нейният научен ръководител.

В конкретният контекст за психология на здравето идеята за креативността и смисъла на живота отваря необходимостта от сериозно проучване на взаимовръзката и нейните закономерности.Това е работила Ингрид Исинова с дисертационният си труд.

Дисертационната разработка отговаря на всички академични стандарти.

Структурно дисертацията се състои от 248 страници, от които 206 са основен текст, останалите представляват използваните литературни източници и приложения. Изследването е представено в 58 фигури и 53 таблици. Списъкът на използваната литература включва 15 заглавия на български език, 26 заглавия на руски език и 343 заглавия на английски език.

В теоретичната част на дисертационната разработка са разгледани идентифицираните черти на креативната личност, които поражда възможност креативните индивиди да имат по-голям потенциал да се занимават с физическа активност и здравословно поведение.

Характеристики като високо ниво на физическа енергия, интелигентност, сложност, страст, игривост и самодисциплина могат да бъдат проявени при някой, който активно се занимава със здравословно поведение и физическа активност.

Умело е разгледана възрастовата специфика и характерната невропсихологична зависимост, така и условията в които се развива и реализира креативността на индивида.

В първа глава авторката е разгледала същността на креативността, разликата между креативност и творчество, иновацията като реализирана креативност, видовете креативност, връзката им с личностните черти и характеротипични особености на креативния ум, както и възрастови особености.

Чудесно впечатление прави анализването на основните теоретични подходи за смисъла в живота. Разглеждат се значими понятия свързани с този конструкт като източници на смисъл и източници на смисъл в ранна и средна зряла възраст, криза и пълнота на смисъла, негативно и позитивно търсене на смисъл. Обърнато е и внимание на културните особености при търсенето на смисъл в живота.

Паралелно с това обаче е разгледана и удовлетвореността от живота и тъй като този конструкт представлява познавателната страна на субективното психично благополучие накратко са изложени двете големи традиции в психологическата концептуализация на благополучието: хедонистична и евдемонична, също така са представени редица източници на смисъл, допринасящи за удовлетвореност от живота.

Всичко това умело е свързано със здравословното поведение, като са представени дефиниция, категории и измерения на здравословното поведение. Здравословното поведение е обяснено теоретично както от макросоциологическа, така и от микросоциологическа гледна точка. Представени са три модела, които приемаме за съществени за обясняване на процесите, свързани със здравословното поведение. Накрая накратко излагаме допусканията си за здравословно поведение и връзката му с удовлетвореност от живота, смисъл в живота, психично здраве и креативност.

В предложената теоретична рамка на изследването ясно са представени и описани са целта, задачите, хипотезите на самото изследване.

Правилно е избран психологичният инструментариум, което говори за умение за провеждане на екзактно психологично изследване.

За самото изследване на връзките между отделните конструкти в съответствие с поставените задачи, издигнатите цел и хипотези е създадена методика, която включва адекватни пет въпросника.

Резултатите са ясно представени и чудесно интерпретирани и корелират с изследователските хипотези. Коректно са представени ограниченията на изследването. Приносите са от практико – приложен характер и са значими поради факта, че до момента в българския социокултурен контекст креативността като феномен не е достатъчно проучена и настоящият дисертационен труд допринася за обогатяване на тази област от научната литература. Така също досега не е търсена връзка между изследваните конструкти.

В пряка полза на практикуващите психолози консултанти и терапевти е нов изграден интегративен модел за оценка на креативността, смисъла в живота, здравословното поведение, психичното здраве и удовлетвореността от живота. Моделът може да се използва за изграждане на програми за индивидуална и групова работа, както в клиничен, така и в социален аспект.

Публикациите на докторантката са съответни на разработваната тематика и отговарят на наукометричните изисквания.

В заключение, всичко това ми дава основание да предложа на Уважаемото жури да приеме за изцяло завършен дисертационният труд на Ингрид Исинова с тема “Креативност и смисъл в живота като фактори за здравословно поведение и удовлетвореност в зряла възраст“ за завършен и да присъди ОНС „доктор“ по направление 3.2 Психология (Психология на здравето).

22.04.2022г.

Варна

доц. д-р Красимир Иванов